

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2016/541 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 15ης Φεβρουαρίου 2016

με την οποία ειδοποιείται η Ελλάδα να λάβει τα μέτρα μείωσης του ελλείμματος που κρίνονται αναγκαία για την αντιμετώπιση της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος (2015/1410) ⁽¹⁾

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 126 παράγραφος 9,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 126 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αποφεύγουν τα υπερβολικά δημοσιονομικά ελλείμματα και καθορίζει τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος προς τον σκοπό αυτό. Το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης, το οποίο, στο διορθωτικό του σκέλος, εφαρμόζει τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, παρέχει το πλαίσιο στήριξης των κυβερνητικών πολιτικών για την άμεση επάνοδο σε υγιείς δημοσιονομικές θέσεις λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κατάσταση.
- (2) Στις 27 Απριλίου 2009 το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 104 παράγραφος 6 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ότι υφίστατο υπερβολικό έλλειμμα στην Ελλάδα.
- (3) Στις 10 Μαΐου 2010 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2010/320/ΕΕ ⁽²⁾, η οποία απευθύνεται στην Ελλάδα δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 9 και του άρθρου 136 της ΣΛΕΕ με σκοπό την ενίσχυση και την εμβάθυνση της δημοσιονομικής εποπτείας, με την οποία ειδοποιείται η Ελλάδα να λάβει τα μέτρα μείωσης του ελλείμματος που κρίνονται αναγκαία για την αντιμετώπιση της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2014. Το Συμβούλιο καθόρισε το 2014 ως το έτος λήξης της προθεσμίας για τη διόρθωση της κατάστασης του υπερβολικού ελλείμματος, καθώς και ετήσιους στόχους για το δημοσιονομικό έλλειμμα.
- (4) Η απόφαση αριθ. 2010/320/ΕΕ του Συμβουλίου υπέστη πολλές και σημαντικές τροποποιήσεις. Επειδή επρόκειτο να γίνουν και άλλες τροποποιήσεις, η εν λόγω απόφαση αναδιατυπώθηκε, για λόγους σαφήνειας, στις 12 Ιουλίου 2011 με την απόφαση 2011/734/ΕΕ του Συμβουλίου ⁽³⁾. Στη συνέχεια, η εν λόγω απόφαση τροποποιήθηκε σημαντικά πολλές φορές από την 8η Ιουλίου 2011 έως τον Δεκέμβριο του 2012 ⁽⁴⁾.
- (5) Η ιδιαίτερα οξεία επιδείνωση της χρηματοπιστωτικής κατάστασης της Ελλάδας οδήγησε τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να αποφασίσουν να της παράσχουν στήριξη σταθερότητας, προκειμένου να διαφυλαχθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ ως σύνολο, σε συνδυασμό με πολυμερή συνδρομή που παρέχεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Από τον Μάιο του 2010 έως τον Ιούνιο του 2015, η στήριξη που παρείχαν τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ έλαβε τη μορφή αφενός διμερούς δανειακής διευκόλυνσης προς την Ελλάδα και αφετέρου δανείου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας («ΕΤΧΣ»). Η στήριξη των δανειστών χορηγήθηκε υπό εκτεταμένους όρους πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης από την Ελλάδα της απόφασης 2011/734/ΕΕ του Συμβουλίου και των επακόλουθων τροποποιήσεών της.
- (6) Στις 8 Ιουλίου 2015 η Ελλάδα ζήτησε χρηματοπιστωτική συνδρομή από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας («ΕΜΣ») με τη μορφή τριετούς δανείου και, στις 12 Ιουλίου 2015, επιτεύχθηκε καταρχήν συμφωνία για τη χορήγηση δανείου ύψους έως 86 δισεκατ. EUR στην Ελλάδα. Στις 17 Ιουλίου το συμβούλιο των διοικητών του ΕΜΣ ανέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, να

⁽¹⁾ Η παρούσα πράξη εξεδόθη αρχικά στην Αγγλική γλώσσα μόνο, και δημοσιεύτηκε στην ΕΕ L 219 της 20.8.2015, σ. 8.

⁽²⁾ ΕΕ L 145 της 11.6.2010, σ. 6.

⁽³⁾ ΕΕ L 296 της 15.11.2011, σ. 38.

⁽⁴⁾ Απόφαση 2011/791/ΕΕ του Συμβουλίου 8ης Νοεμβρίου 2011 (ΕΕ L 320 της 3.12.2011, σ. 28)· απόφαση 2012/211/ΕΕ του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2012 (ΕΕ L 113 της 25.4.2012, σ. 8)· απόφαση 2013/6/ΕΕ του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2012 (ΕΕ L 4 της 9.1.2013, σ. 40).

διαπραγματευθούν μνημόνιο κατανόησης («ΜΚ») στο οποίο θα περιγράφονται αναλυτικά οι όροι και οι προϋποθέσεις πολιτικής για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής που θα καλύπτει την περίοδο 2015-2018, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 3 της Συνθήκης ΕΜΣ.

- (7) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα ⁽¹⁾ και ειδικότερα το άρθρο 7, όταν ένα κράτος μέλος αιτείται χρηματοδοτική συνδρομή από τον ΕΜΣ, πρέπει να συντάσσει πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής («πρόγραμμα») προς έγκριση από το Συμβούλιο. Το εν λόγω πρόγραμμα θα πρέπει να διασφαλίζει τη θέσπιση μιας δέσμης μεταρρυθμίσεων που είναι αναγκαίες για να βελτιωθεί η διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών και το κανονιστικό περιβάλλον.
- (8) Το πρόγραμμα που κατάρτισε η Ελλάδα εγκρίθηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/544 του Συμβουλίου ⁽²⁾.
- (9) Το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013 προβλέπει επίσης ότι, σε περίπτωση που κράτος μέλος το οποίο έχει υπαχθεί σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής βάσει του άρθρου 7 του εν λόγω κανονισμού αποτελεί επίσης αντικείμενο απόφασης δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 9 ΣΛΕΕ για τη διόρθωση του υπερβολικού του ελλείμματος, οι ετήσιοι δημοσιονομικοί στόχοι του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής του ενσωματώνονται στην απόφαση ειδοποίησης δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ⁽³⁾. Επιπλέον, τα μέτρα που ευνοούν αυτούς τους στόχους στο πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής ενσωματώνονται επίσης στην απόφαση ειδοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97. Το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013 προβλέπει περαιτέρω ότι το κράτος μέλος απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97. Τέλος, το άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013 ορίζει ότι η παρακολούθηση πραγματοποιείται όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 4 του εν λόγω κανονισμού και ότι το κράτος μέλος απαλλάσσεται από την παρακολούθηση δυνάμει του άρθρου 10 παράγραφος 1 και του άρθρου 10α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 και από την παρακολούθηση στην οποία βασίζεται οποιαδήποτε απόφαση δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού.
- (10) Η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα προβλέπεται προς το παρόν να είναι πολύ ασθενέστερη απ' ό,τι αναμενόταν όταν εκδόθηκε η τελευταία τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ του Συμβουλίου, τον Δεκέμβριο του 2012. Τόσο το πραγματικό όσο και το ονομαστικό ΑΕΠ προβλέπεται να είναι σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα τα έτη 2015 και 2016 από ό,τι αναμενόταν στις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2015, λόγω της πολιτικής αβεβαιότητας, της μη εφαρμογής μεταρρυθμίσεων, της υστέρησης των δημόσιων εσόδων, των τραπεζικών αργιών και της επιβολής ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Τον Αύγουστο του 2015 η Επιτροπή επικαιροποίησε τις προβλέψεις της για την αύξηση του ΑΕΠ, όπως χρειαζόταν για την υποστήριξη των διαπραγματεύσεων για το ΜΚ που απαιτείται για το πρόγραμμα του ΕΜΣ. Σύμφωνα με τις εν λόγω προβλέψεις, την περίοδο 2015-2016 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 2,3 % και 1,3 % αντιστοίχως (έναντι θετικής αύξησης 0,5 % και 2,9 % στις εαρινές προβλέψεις του 2015 για τα αντίστοιχα έτη) και εν συνεχεία να αυξηθεί κατά 2,7 % το 2017 και κατά 3,1 % το 2018. Αυτή η αισθητή επιδείνωση του οικονομικού σεναρίου την περίοδο 2015-2016 υποδηλώνει αντίστοιχη επιδείνωση των προοπτικών για τα δημόσια οικονομικά εάν δεν μεταβληθούν οι πολιτικές.
- (11) Η Ελλάδα εκτιμάται ότι έχει βελτιώσει το διαρθρωτικό της έλλειμμα κατά 16 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, από έλλειμμα 15,2 % το 2009 σε εκτιμώμενο πλεόνασμα 1 % το 2014, διασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την περίοδο 2009-2014 βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου, η οποία υπερβαίνει κατά πολύ την απαίτηση για βελτίωση κατά τουλάχιστον 10 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ στη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, που συνέστησε το Συμβούλιο. Το 2014 το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε στο 3,5 % του ΑΕΠ, υπήρξε δηλαδή σαφώς χαμηλότερο από το ανώτατο όριο του 4,5 % του ΑΕΠ (βάσει του ΕΣΛ 2010) που προέβλεπε η απόφαση του Συμβουλίου για το 2014. Ωστόσο, το πρωτογενές αποτέλεσμα ύψους 0,4 % του ΑΕΠ υπήρξε αισθητά χαμηλότερο του αναμενόμενου και υπολείφθηκε του στόχου που είχε καθοριστεί στο 1,5 % του ΑΕΠ εξαιτίας ενός συνδυασμού παραγόντων, μεταξύ των οποίων η αντιστροφή του οικονομικού κύκλου και οι σχετικές αρνητικές επιπτώσεις στα δημοσιονομικά έσοδα, η χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής και η αυξημένη οικονομική αβεβαιότητα. Η επιδείνωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, σε συνδυασμό με προσωρινά δημοσιονομικά μέτρα τα οποία λήγουν το 2015, κατέστησε, ωστόσο, αδύνατη την επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3 % του ΑΕΠ το 2015, όπως προβλεπόταν στην τελευταία τροποποίηση της απόφασης 2011/734/ΕΕ που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2012. Ως εκ τούτου, οι δημοσιονομικοί στόχοι αναθεωρήθηκαν ουσιαστικά προς τα κάτω, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες και την τρέχουσα δημοσιονομική κατάσταση, ώστε να αποφευχθεί υπερβολικά αυστηρή δημοσιονομική πολιτική βραχυπρόθεσμα.
- (12) Η Ελλάδα θα συνεχίσει, επομένως, να ακολουθεί μια νέα δημοσιονομική πορεία, βασισμένη στην επίτευξη στόχων για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους - 0,25, 0,5, 1,75 και 3,5 % του ΑΕΠ το 2015, το 2016, το 2017 και το 2018 και μετέπειτα, αντιστοίχως. Η πορεία των δημοσιονομικών στόχων είναι σύμφωνη με τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, καθώς αυτή ανακάμπτει από τη βαθύτερη ύφεσή της στα χρονικά. Η αναθεώρηση της πορείας σημαίνει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα είναι χαμηλότερο του 3 % του ΑΕΠ το 2017.

⁽¹⁾ ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 1.

⁽²⁾ Βλέπε σ. 27 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας.

⁽³⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6.

- (13) Στο πλαίσιο των αναθεωρημένων προβλέψεων των υπηρεσιών της Επιτροπής για την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, το πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να εμφανίσει έλλειμμα ύψους 7,631 δισεκατ. EUR (4,4 % του ΑΕΠ) το 2015, έλλειμμα ύψους 6,166 δισεκατ. EUR (3,6 % του ΑΕΠ) το 2016, έλλειμμα ύψους 4,089 δισεκατ. EUR (2,3 % του ΑΕΠ) το 2017 και έλλειμμα ύψους 753 εκατ. EUR (0,4 % του ΑΕΠ) το 2018.
- (14) Ο προϋπολογισμός του 2016 που αναμένεται να ψηφίσει το ελληνικό κοινοβούλιο εντάσσεται στη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική (ΜΔΣτρ) για την περίοδο 2016-2019, με σκοπό την επίτευξη σημαντικής και εμπροσθοβαρούς δημοσιονομικής εξυγίανσης με εξοικονομήσεις ύψους άνω των 6,9 δισεκατ. EUR, ποσό που προσεγγίζει το 4 % του ΑΕΠ.
- (15) Η μη ολοκλήρωση της τελικής αξιολόγησης του προγράμματος του ΕΤΧΣ, η μη καταβολή των πληρωμών εξυπηρέτησης του χρέους, η εκπνοή του προγράμματος του ΕΤΧΣ και η επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων έχουν δημιουργήσει νέες συνθήκες που οδήγησαν σε περαιτέρω σοβαρή επιδείνωση της βιωσιμότητας του χρέους. Τούτο οφείλεται στις χαμηλότερες εκτιμήσεις για την ανάπτυξη, στην προς τα κάτω αναθεώρηση των στόχων για πρωτογενή πλεονάσματα, στην προς τα κάτω αναθεώρηση των εσόδων από τις ιδιωτικοποιήσεις, στην έντονη επιδείνωση των χρηματοδοτικών αναγκών του τραπεζικού τομέα μετά την επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, στην ανάγκη για αύξηση της τακτοποίησης των καθυστερούμενων οφειλών λόγω της έλλειψης ρευστότητας που αντιμετώπισε το κράτος, καθώς και σε αποτελέσματα αποτίμησης εξαιτίας της υποτίμησης του ευρώ σε σχέση με τα ΕΤΔ. Ως αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών, ο δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να ανέλθει στο 198,3 % το 2016, προτού μειωθεί σε 169,3 % το 2020, σε 154,5 % το 2022 και σε 115,9 % το 2030 σύμφωνα με το βασικό σενάριο.
- (16) Λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων αυτών, είναι ανάγκη να επικαιροποιηθεί η πορεία προσαρμογής προς την κατεύθυνση της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος. Η δέσμευση που ανέλαβε η Ελλάδα δεν αφορά μόνο τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, αλλά και τα μέτρα που χρειάζονται για την προώθηση της ανάπτυξης και για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών κοινωνικών επιπτώσεων.
- (17) Κάθε μέτρο που απαιτείται βάσει της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2016/544 του Συμβουλίου έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη της απαιτούμενης δημοσιονομικής προσαρμογής. Ορισμένα μέτρα έχουν άμεση επίπτωση στη δημοσιονομική κατάσταση της Ελλάδας, ενώ άλλα είναι διαρθρωτικά μέτρα τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της δημοσιονομικής διακυβέρνησης και την εξυγίανση της δημοσιονομικής κατάστασης μεσοπρόθεσμα.
- (18) Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων, φαίνεται αναγκαίο να αναθεωρηθούν οι προηγούμενοι ετήσιοι δημοσιονομικοί στόχοι και τα μέτρα που ευνοούν τους στόχους αυτούς. Οι νέοι ετήσιοι δημοσιονομικοί στόχοι και τα μέτρα που ευνοούν τους εν λόγω στόχους είναι αυτά που προβλέπονται στην εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/544 του Συμβουλίου,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Η Ελλάδα τερματίζει την παρούσα κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος το ταχύτερο δυνατό και, το αργότερο, έως το 2017.
2. Η πορεία προσαρμογής προς την κατεύθυνση της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος αποσκοπεί στην επίτευξη των ετήσιων στόχων για το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης, όπως ορίζονται στην εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/544 του Συμβουλίου, και θα βασίζεται σε στόχους για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους - 0,25, 0,5, 1,75 και 3,5 % του ΑΕΠ το 2015, το 2016, το 2017 και το 2018 και μετέπειτα, αντιστοίχως. Η πορεία των δημοσιονομικών στόχων είναι σύμφωνη με τους αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, καθώς αυτή ανακάμπτει από τη βαθύτερη ύφεσή της στα χρονικά. Η αναθεώρηση της πορείας σημαίνει ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα είναι χαμηλότερο του 3 % του ΑΕΠ το 2017.
3. Η Ελλάδα εγκρίνει και εφαρμόζει πλήρως το σύνολο των δημοσιονομικών, οικονομικών και διαρθρωτικών μέτρων προσαρμογής που έχουν ενσωματωθεί στο πρόγραμμα οικονομικής και δημοσιονομικής προσαρμογής, όπως εγκρίθηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/544 του Συμβουλίου.
4. Η Ελλάδα είναι έτοιμη να λάβει περαιτέρω μέτρα αν υπάρξουν κίνδυνοι για τα δημοσιονομικά σχέδια. Τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης εξασφαλίζουν τη διαρκή βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης με ευνοϊκό για την ανάπτυξη τρόπο.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση παράγει αποτελέσματα από την ημέρα της κοινοποίησής της.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2016.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
M.H.P. VAN DAM
